

HØJESTERETS DOM

afsagt torsdag den 15. maj 2025

Sag 100/2024

(2. afdeling)

Anklagemyndigheden

mod

T

(advokat Peter Secher, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Københavns Byret den 18. oktober 2022 (2-15232/2021) og af Østre Landsrets 6. afdeling den 1. oktober 2024 (S-3468-22).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Poul Dahl Jensen, Oliver Talevski, Jan Schans Christensen, Ole Hasselgaard og Peter Mørk Thomsen.

Påstande

Dommen er anket af T med påstand om frifindelse i forhold 2 og i øvrigt formildelse, subsidiært hjemvisning.

Anklagemyndigheden har påstået skærpeelse.

Anbringender

T har anført navnlig, at der bør ske frifindelse i sagens forhold 2, idet landsrettens begrundelse for at afvise frivillig tilbagetræden fra forsøg ikke opfylder lovens krav. Landsretten udtalte alene, at der ”under de foreliggende omstændigheder” ikke var grundlag for at fastslå frivillig tilbagetræden, hvilket er i strid med retsplejelovens § 218 og Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6, der begge medfører, at domstolene skal begrunde deres afgørelser.

Landsretten har ikke forholdt sig til, at de tiltalte valgte at ”slå til”, fordi containeren var ubevogtet, og at de ikke medbragte strips og våben. Uanset at dette havde været drøftet i dagene forinden, blev der tilvalgt en fremgangsmåde uden tvang. På iværksættelsestidspunktet var det ikke hans opfattelse, at der var tale om tvang. Det var ikke en tilfældig hindring for tvangens fuldbyrdelse, at de ansatte ikke var til stede.

Der foreligger ikke sådanne særdeles skærpende omstændigheder, at forholdet kan henføres under straffelovens § 88, stk. 1, 2. pkt. Meget store mængder af narkotika er kun et moment blandt flere, der kan føre til anvendelse af bestemmelsen. Der må lægges vægt på, at hans rolle havde en mere praktisk frem for ledende karakter, og at han var placeret under flere ledende medgerningsmænd i hierarkiet. Der skal desuden lægges vægt på, at der alene var tale om forsøg, og at han ikke tidligere er straffet. Oplysningerne i sagen peger på, at han i vidt omfang følte sig presset til at fortsætte sin deltagelse i kriminaliteten. Alle disse forhold taler imod at bringe § 88, stk. 1, 2. pkt., i anvendelse.

Udgangspunktet for strafudmåling i sager om 300 kilo kokain må antages at være ca. 16 års fængsel. I formildende retning taler, at sagen ikke vedrører indsmugling, at han alene indtog en mindre rolle, det meget korte forløb, og at han forsøgte at trække sig. Udgangspunktet for straffen bør herefter være 12 års fængsel, hvilket flugter med praksis og dommen mod en anden tiltalt i dette sagskompleks, som var placeret samme sted i hierarkiet.

Derudover skal hans forklaring om sin egen rolle tillægges yderligere formildende betydning. Det fremgår af forarbejderne til straffelovens § 82, stk. 1, nr. 9, at en tilståelse i almindelighed også skal indgå som formildende omstændighed, når gerningsmanden ikke frivilligt har angivet sig selv, eller når gerningsmandens tilståelse ikke er fuldstændig. Dog skal en tilståelse, der ikke afgives tidligt under sagen, kun tillægges en mindre betydning.

Det er ikke efter forarbejderne til bestemmelsen et krav, at tilståelsen skal fremkomme senest i byretten. Det gælder navnlig i den foreliggende særlige situation, hvor den nye bestemmelse om tilståelsesrabat først trådte i kraft mellem by- og landsrettens behandling af sagen.

Tilståelsen skal derfor tillægges en vis mindre betydning ved strafudmålingen, uanset om den medførte sparede ressourcer for efterforskningen, anklagemyndigheden og domstolene. Straffen bør derfor nedsættes til fængsel i 11 år.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at landsrettens afgørelse vedrørende forhold 2 er tilstrækkeligt begrundet og ikke lider af retlige mangler. Der skal derfor ikke ske frifindelse i dette forhold.

Højesteret kan ikke efterprøve den konkret foretagne bevisbedømmelse af spørgsmålet om frivillig tilbagetræden fra forsøg. Der er ikke noget i landsrettens bevisresultat, der taler til støtte for, at T har foretaget handlinger, som opfylder betingelserne for at statuere frivillig tilbagetræden fra forsøg.

Sagen angår forsøg på at sætte sig i besiddelse af 300 kg kokain. T har ifølge landsrettens bevisresultat haft en ledende rolle i den professionelle planlægning, tilrettelæggelse og udførelse af forbrydelsen, der indebar involvering af mange personer og anvendelse af krypteret kommunikation. Det kan ikke være afgørende, at der kun er tale om forsøg, allerede fordi det alene beror på myndighedernes indgriben, at forsøget mislykkedes. Der er derfor ikke grundlag for at fastsætte straffen lavere end 16 års fængsel.

Straffen bør derimod skærpes yderligere 1-2 år, idet forholdet af de anførte grunde bør henføres under straffelovens § 88, stk. 1, 2. pkt. En straf på 16 års fængsel vil kun marginalt overstige straffen i sager med mængder på 15-20 % af de 300 kilo, som er mængden i denne sag.

Ts delvise tilståelse i landsretten kan ikke tillægges nogen betydning, idet den ikke har medført en reel ressourcebesparelse.

En tilståelse, der først afgives i ankesagen, efter den pågældende er dømt i byretten, kan ikke tillægges vægt ved strafudmålingen. Hvis der i sådanne tilfælde måtte ske en strafreduktion, ville der opstå et særdeles uhensigtsmæssigt incitament for en tiltalt til at iværksætte fuldstændig anke i en sag, hvor den pågældende er dømt i byretten. Ved senere at ændre anken til en udmålingsanke kan en tiltalt se frem til som udgangspunkt at opnå en strafreduktion i anden instans, endda uden udsigt til at skulle betale sagsomkostninger og kun i begrænset om-

fang risikere en højere straf. Dette må i strid med intentionerne bag lovændringen forventes at medføre flere anker.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagens baggrund og problemstilling

T er dømt for forsøg på overtrædelse af straffelovens § 191, stk. 1, 2. pkt., jf. 1. pkt., jf. stk. 2, ved i perioden fra den 27. februar til den 1. marts 2021 i forening med flere andre at have forsøgt at sætte sig i besiddelse af 300 kg kokain fra en container, der blev transporteret fra Tyskland via Københavns Frihavn til et firma i Hedehusene (forhold 1). Han er desuden dømt for forsøg på overtrædelse af straffelovens § 260, stk. 1, nr. 1, ved i samme periode i forening med flere andre at have planlagt at anvende vold, trusler eller frihedsberøvelse mod ansatte i firmaet i Hedehusene for at tvinge de ansatte til at give dem adgang til containeren (forhold 2). Han blev i landsretten straffet med fængsel i 16 år.

For Højesteret angår sagen, om der skal ske frifindelse i sagens forhold 2 eller hjemvisning som følge af mangler ved landsrettens begrundelse for at afvise, at T var trådt frivilligt tilbage fra forsøg i sagens forhold 2. Herudover angår sagen strafudmålingen, herunder navnlig om straffelovens § 88, stk. 1, 2. pkt., finder anvendelse, og om T tilståelse under anken skal tillægges betydning ved straffens fastsættelse.

Påstanden om frifindelse eller hjemvisning

Af landsrettens dom fremgår om sagens forhold 2, at landsretten har fundet T skyldig i samme omfang som fastslået ved byrettens dom. I byrettens dom er nærmere redegjort for, hvad der er lagt til grund i sagens forhold 2. Det fremgår endvidere af landsrettens dom, at ”Landsretten finder under de foreliggende omstændigheder, at der ikke er grundlag for at fastslå, at T trådte frivilligt tilbage fra forsøget, jf. straffelovens § 22”.

Landsrettens dom må forstås således, at landsretten har lagt byrettens bevisresultat i sagens forhold 2 til grund ved vurderingen af, om der foreligger frivillig tilbagetræden fra forsøg.

Højesteret finder, at landsrettens begrundelse ikke lider af en retlig mangel, der kan føre til, at T frifindes i forholdet, eller at sagen skal hjemvises.

Ts påstand om frifindelse eller hjemvisning tages derfor ikke til følge.

Straffastsættelsen

Højesteret tiltræder, at der ikke foreligger sådanne særdeles skærpende omstændigheder, at der er grundlag for at bringe straffelovens § 88, stk. 1, 2. pkt., i anvendelse.

Højesteret tiltræder endvidere af de grunde, som er anført af landsretten, at straffen er fastsat til fængsel i 16 år.

Med hensyn til spørgsmålet om tilståelsesrabat bemærker Højesteret, at det følger af Højesterets dom af 15. maj 2025 (sag 99/2024), at en tilståelse, der først afgives under anken af en domsmandssag eller nævningsesag, som det helt klare udgangspunkt ikke skal tillægges betydning ved fastsættelsen af straffen. Højesteret finder, at der ikke i denne sag er grundlag for at fravige udgangspunktet.

Konklusion

Højesteret stadfæster landsrettens dom.

T har været fortsat fængslet under anken.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom stadfæstes.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for Højesteret.